Prima instanță: Judecătoriei Chișinău, sediul Centru *(*Judecător Russu Natalia)
Dosarul: nr.2a-4345/23 (2-22122700-02-2a-22112023)

D E C I Z I E

01 februarie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Țurcan Ion
Judecătorii Malîi Ala și Dulghieru Dorin

examinând în procedură scrisă cererea de apel declarată de ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 17 octombrie 2023 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată cu ***valoare redusă*** depusă de ***** către ***** privind încasarea creditului restant, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 18 august 2022, ***** s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către ***** privind încasarea creditului restant în sumă de 3804,84, dobânzii contractuale în sumă de 783,03 lei, penalității de întârziere în sumă de 5132,73 lei, cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 04 octombrie 2021, între ***** în calitate de creditor și ***** în calitate de debitor a fost încheiat contractul de credit nr.21MB8163 în temeiul căruia ***** s-a obligat să-i acorde ***** un credit în valoare de 7976,19 lei (2 tranșe: 3992,68 lei și 3983,51 lei), cu termen final de rambursare 04 octombrie 2023, iar ***** s-a obligat să restituie creditul cu costurile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și graficul de rambursare a creditului.

Indică precum că a acordat creditul în termenii și în condițiile prevăzute de contract, astfel îndeplinindu-și toate obligațiunile asumate față de pârât, iar pârâtul ***** din motive necunoscute nu-și onorează obligațiunile contractuale asumate, ceea ce a generat întârzieri de plată.

Conform pct.3 din Anexa nr.1 a contractului, pentru utilizarea creditului, debitorul se obligă să plătească creditorului dobândă în mărime de 0,210 % zilnic.

Pct.1.1. din contract prevede obligația debitorului de a achita creditorului suma creditului primit, precum și alte plăți prevăzute de contract, în termenii și condițiile prezentului contract.

Indică că potrivit certificatului anexat privind calculul datoriilor, care

reflectă calculul sumelor datorate de debitor, sunt următoarele sume restante: 3804,84 lei - suma creditului restant, 783,03 lei - suma dobânzii contractuale restante, pentru perioada 11.01.2022-19.04.2022, 5132.73 lei - suma penalității contractuale zilnice de 1.90% de la soldul creditului rămas, care reiese din următoarele: 3804,84 lei x 1,90 % = 72,2919 lei zilnic x 71 zile (04.02.2022-16.04.2022) = 5132,73 lei penalitate contractuală pentru perioada 04.02.2022-16.04.2022, în total 9720.60 lei, prin urmare, taxa de stat achitată este de 291.62 lei.

Menționează că potrivit art.875 alin. (6) Cod Civil și pct.3.7. al contractului, cu plățile făcute prin derogare de la graficul de plăți se acoperă în primul rând diferența de curs valutar calculată conform pct. 3.6., dacă există, penalitatea contractuală la ziua achitării, iar ulterior, după caz, dobânda contractuală și creditul.

Potrivit pct.2.1 al contractului dobânda contractuală se calculează în bază zilnică, de la soldul zilnic al creditului, începând cu următoarea zi după acordarea creditului.

Susține că dacă debitorul ar fi respectat graficul de plăți prevăzut de contract, achitările lunare ar fi diminuat soldul creditului, iar penalitatea contractuală n-ar fi fost calculată.

Subliniază că contractele încheiate de O***** sunt contracte de împrumut cu titlu oneros care prevăd achitarea unei dobânzi pentru folosirea împrumutului în conformitate cu art. 1244 Cod Civil.

Relevă că dobânda indicată în contractul de credit urmează a fi analizată prin prisma art.1244 alin.(1)-(2) Cod civil, potrivit cărora rată anuală a dobânzii nu poate depăși dublul ratei de referință CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat-o, alin. (2) al aceluiași articol prevede o excepție, și anume că interdicția prevăzută la alin. (1) nu se aplică dobânzilor percepute sau plătite de către Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, de băncile comerciale, de asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de creditare nebancară, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Astfel, alin.2 al art.1244 Cod civil, stabilește cert, explicit și pe înțelesul tuturor că interdicția prevăzută la alin. (1) nu se aplică dobânzilor percepute de către organizațiile de creditare nebancară.

Chiar dacă alin. (3) al art. 1244 prevede că rata dobânzii prin care se încalcă dispozițiile alin. (1) urmează a fi redusă până la rata maximă permisă conform alin. (1), norma nu este aplicabilă dobânzilor percepute de instituțiile prevăzute la alin. (2).

Deci, este vizibil aspectul că legiuitorul, prin art.1244 alin. (2) Cod civil, stabilește o excepție, astfel că ajustarea dobânzii contractuale, în cazul contractelor de împrumut (credit) încheiate cu organizațiile de creditare

nebancară, la limitele art. 1244 alin. (1) contravine excepției de la alin. (2) al aceluiași articol.

Altfel spus, dobânzile percepute de către organizațiile de creditare nebancară pot depăși dublul ratei de referință CHIBOR.

Relatează că în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Potrivit art.901 alin. (1) Cod civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; f) să exercite orice alt mijloc juridic de apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare. Iar, alin.(5) al aceluiași articol prevede că neexecutarea obligației înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligației și include neexecutarea totală sau parțială a obligației, executarea necorespunzătoare sau cu întârziere a obligației.

În conformitate cu art.934 alin.(1) Cod civil, creditorul are dreptul la despăgubiri pentru întregul prejudiciu cauzat prin neexecutarea obligației, cu excepția cazului în care debitorul demonstrează că neexecutarea este justificată. Iar, alin. 2 al aceluiași articol prevede că prejudiciul reparat prin despăgubiri cuprinde și prejudiciul viitor care, în mod rezonabil, sar fi produs.

Relatează că activitatea O***** constă în acordarea împrumuturilor (creditelor) în schimbul unei dobânzi, fapt pentru care se achită impozite.

Astfel, dobânda percepută are ca scop: achitarea impozitului, compensarea cheltuielilor de acordare, salarizarea personalului implicat, achitarea facturilor pentru servicii (telefonie, internet, etc.), investirea în dezvoltarea continuă a companiei și, nu în ultimul rând, pentru acordarea altor împrumuturi (credite).

Menționează că majoritatea cheltuielilor enumerate (impozite, salarizare, servicii) creditorul este obligat să le suporte indiferent de faptul dacă debitorii își achită ratele.

Anume din această cauză, la art. 947 alin. (1) CC, legiuitorul a prevăzut că Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

Iar alin. (4) al aceluiași articol prevede că părțile pot conveni asupra unei penalități mai mari decât prejudiciul, în caz de neachitare la timp a ratelor de către debitori, pentru a face față cheltuielilor, creditorul este pus în situația de a acorda mai puține împrumuturi (credite) și de a renunța la unele investiții în dezvoltarea companiei, iar aceasta inevitabil duce la micșorarea numărului de clienți și reducerea puterii de competitivitate pe piață.

Totodată, în vederea recuperării creanțelor restante creditorul este nevoit să angajeze personal suplimentar cu necesitatea asigurării condițiilor de muncă.

Când debitorul nu-și execută corespunzător obligațiile contractuale, creditorul este nevoit să remedieze situația, prin toate căile legal posibile, întreprinzând mai multe acțiuni de revendicare a creanțelor: apeluri telefonice; expedierea sms și mesaje prin diverse aplicații; identificarea profilurilor pe rețele de socializare și transmiterea mesajelor cu solicitarea achitării; întocmirea și expedierea notificărilor. Toate acestea de asemenea sporesc cheltuielile. Natura clauzei penale convenite în contract denotă un complex de despăgubiri pentru prejudiciul cauzat, care, în esență, cuprinde: imposibilitatea creditorului de a folosi mijloacele bănești pe care avea o speranță rezonabilă să le obțină; salarizarea personalului implicat la întreprinderea acțiunilor de revendicare a creanțelor descrise mai sus; achitarea facturilor pentru folosirea mijloacelor utilizate. în multe cazuri cheltuielile enumerate nu sunt acoperite prin penalitatea calculată și, pentru a nu depăși limitele rezonabilului, rămân pe seama creditorului, provocându-i pierderi neacoperite.

Ca rezultat, rata penalității la împrumuturile acordate pe piața financiară non bancară se stabilește ținând cont de riscurile asumate de împrumutător, fiind totodată stabilită la un nivel suficient pentru a acoperi cheltuielile suportate și menținerea rezervei instituționale.

Consideră că în circumstanțele relevate, este evident că are dreptul de a solicita despăgubiri. În contextul celor explicate mai sus, nu poate fi vorba despre o penalitate disproporționată, atât timp cât pe lângă câștigul nerealizat creditorul a suportat și un șir de alte cheltuieli.

Potrivit art.953 alin. (2) Cod civil, nu se admite reducerea penalității în cazul în care aceasta a fost stinsă prin executare benevolă.

Potrivit art. 4 alin. (2) al Directivei 93/13/CEE din 5 aprilie 1993 Aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu privește nici definirea obiectului contractului, nici caracterului adecvat al prețului sau remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil.

În legislația națională prevederile Directivei 93/13/CEE din 05 aprilie 1993, odată cu modificările de modernizare a Codului Civil aplicabile de la 01.03.2019, au fost transpuse prin alin. (2) art. 1075 Cod civil.

Astfel, conform art.1075 alin. (2) Cod civil, evaluarea caracterului abuziv al clauzelor nu poate să se refere la obiectul contractului și nici la caracterul adecvat al prețului sau al remunerației, pe de o parte, față de bunurile, lucrările sau serviciile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în cazul în care s-a respectat obligația de transparență, prevăzută la art.1071. Obiectul contractului și raportul dintre preț și calitate pot fi luate în considerare la evaluarea

caracterului abuziv al celorlalte clauze contractuale. Iar alin.(1) al aceluiași articol prevede că la evaluarea caracterului abuziv al unei clauze contractuale în sensul art. 1072 alin. (1), art. 1073 și 1074 se va ține cont de: a) respectarea obligației de transparență prevăzută la art. 1071; b) natura obiectului contractului; c) circumstanțele determinante în cadrul încheierii contractului; d) celelalte clauze contractuale; și e) clauzele cuprinse în orice alt contract de care depinde contractul. în conformitate cu art. 1071 alin. (1) Persoana care prezintă clauze care nu au fost negociate individual este obligată să se asigure că ele sunt elaborate și comunicate într-un limbaj clar și inteligibil, precum și să fie lizibile. Această cerință este aplicabilă textului în întregime, inclusiv notelor de subsol, trimiterilor la alte texte sau specificațiilor de orice natură.

Relevă că, aceste prevederi stabilesc cert, explicit și pe înțelesul tuturor că dacă clauzele sunt exprimate în mod clar și inteligibil, obiectul contractului și caracterul adecvat al prețului sau al remunerației nu pot servi la evaluarea caracterului abuziv al clauzelor.

Consideră evident că, prin art. 1071 alin. (1) și art. 1075 alin. (2) CC, legiuitorul condiționează evaluarea caracterului abuziv al clauzelor de informarea corespunzătoare a consumatorului despre conținutul clauzelor, dar nu impune careva limitări față de obiectul contractului si caracterul adecvat al prețului sau al remunerației.

Potrivit art. 1070 alin. (1) Clauzele propuse de către o parte care nu au fost negociate individual pot fi invocate față de cealaltă parte doar dacă cealaltă parte le-a cunoscut sau dacă partea care le-a propus a luat măsuri rezonabile pentru a atrage atenția celeilalte părți asupra lor la momentul încheierii contractului sau înainte de aceasta. în acest sens menționează că creditorul a inclus în contract doar clauze care sunt redactate într-un limbaj clar și inteligibil, iar înainte de semnarea contractului consumatorului i s-au furnizat informații precontractuale pe suport de hârtie care conțin absolut toate condițiile contractuale. La cererea de chemare în judecată au fost anexate probele corespunzătoare. Anume din aceste considerente s-a străduit să redea clauzele contractuale și informațiile standard privind creditul pentru consumatori într-o manieră cât mai accesibilă pentru a exclude interpretarea lor eronată.

Cu toate acestea, mereu există riscul neînțelegerii careva prevederi, ținând cont de mai mulți factori, fapt pentru care reprezentanții creditorului oferă explicații suplimentare necesare consumatorilor, în modul prevăzut de lege. Până la semnarea contractului debitorul a avut posibilitate să se familiarizeze cu toate condițiile și a luat liber decizii privind contractarea împrumutului.

Mai mult în Informațiile standard privind creditul pentru consumatori a fost specificat dreptul consumatorului de a primi, la cerere și gratuit, un exemplar al proiectului de contract de credit. Debitorul a acceptat condițiile solicitând

reducerea perioadei precontractuale, cu semnarea imediată a contractului. Astfel, clauzele contractuale nu pot fi catalogate drept inechitabile (abuzive), deoarece s-au respectat prevederile normative, fiind luate măsuri privind informarea prealabilă a împrumutatului pe suport de hârtie, într-un limbaj clar și inteligibil, despre absolut toate condițiile până la semnarea contractului.

Atenționează asupra faptului că după semnarea contractului, debitorul a avut dreptul să-l revoce în termen de 14 zile, conform art. 18 alin. (1) din Legea nr. 202 din 12 iulie 2013 privind contractele de credit pentru consumatori. Nerealizarea acestui drept demonstrează încă o dată că debitorul a acceptat condițiile contractuale.

Prin urmare, dacă condițiile contractuale au fost agreate la primirea creditului, și respectiv creditorul și-a onorat obligația sa, atunci este echitabil ca și debitorul să-și onoreze obligațiile asumate achitând dobânda contractuală și penalitatea pentru întârziere la care s-a obligat prin semnarea contractului. în caz contrar creditul nu ar fi fost acordat.

Conform pct.1.3. al contractului de credit semnând contractul, debitorul declară că a fost pe deplin informat cu privire la toate condițiile prezentului contract și declară că a înțeles aceste condiții, că sunt rezonabile și proporționale cu riscul și cheltuielile asumate de creditor.

Menționează că în scopul soluționării amiabile a litigiului, reclamanta a expediat în adresa debitorului reclamație (f.d.14) potrivit căreia a solicitat achitarea datoriei restante, comunicând și privind consecințele ce vor surveni în cazul neonorării obligațiunilor sale, reclamație lăsată fără răspuns și executare, motiv pentru care s-a adresat cu prezenta acțiunea în judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 17 octombrie 2023, acțiunea a fost respinsă.

La data de 19 octombrie 2023 ***** a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea cererii de apel a reiterat motivele invocate în cererea de chemare în judecată suplimentar a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, dat fiind emisă cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, circumstanțele importante ale cauzei nu au fost elucidate pe deplin, instanța superficial a evaluat materialele dosarului, nu a luat în considerație argumentele prezentate, în rezultat, concluziile primei instanțe invocate în hotărâre nu corespund împrejurărilor reale ale cauzei, motiv pentru care o consideră neîntemeiată, pasibilă de a fi casată.

Nu poate fi reținută concluzia instanței de fond precum că pârâtul ar fi efectuat plata la data de 04 noiembrie 2021, când intimatul de fapt a efectuat plata la data de 29 octombrie 2021 în mărime de 4197,60 lei, prin care de fapt a

rambursat practic creditul primit din prima tragere.

Precizează că din suma de 4197,60 lei pârâtul a rambursat 3987,98 lei din creditul tras la data de 04 octombrie 2021 și 209,62 lei cu titlu de dobândă pentru utilizarea sumei de 3992,68 lei pentru o perioadă de 25 zile (3992,68 x 0,21 % -8,38 lei x 25 zile -209,62 lei.

Consideră că eronat a fost concluzionat că pârâtul a efectuat plata la data de 04 decembrie 2021, pe când conform certificatului de calcul a datoriei anexat la dosar, acesta a efectuat plata la data de 13 decembrie 2021 în mărime de 1089 lei, cu o întârziere de 9 zile de la data achitărilor stabilite conform graficului.

Conform pct.3 din informațiile precontractuale și pct.4.2 din contract creditorul percepe p penalitate de întârziere în sumă de 1,9 % din soldul creditului rămas. A doua tranșă a creditului tras la data de 29 octombrie 2021 în mărime de 3983,51 lei + soldul creditului nerambursat din prima tragere 4,70 lei ne dă suma de 3988,21 lei (3998.21 lei x 1,9 % -75,775 lei x 9 zile -681,98 lei (penalitate).

În pct.42 din hotărâre instanța la fel eronat constată că achitarea de către pârât a fost efectuată la data de 04 ianuarie 2021, când de fapt aceasta a fost efectuată șa data de 11 ianuarie 2021, la fel cu întârziere.

Susține că intimatul a primit la contul deținut la prestatorul serviciilor de plăți suma de 7976,19 lei, iar conform certificatului de datorie a rambursat în total suma de 6207,30 lei, cu 1768,89 lei mai puțin, astfel că este evident că nu a rambursat nici măcar ce a luat.

Menționează asupra faptului că clauzele contractuale ce se referă la costuri sunt bazate pe prevederile legii nr.202/2013 și sunt conforme limitărilor impuse de această lege.

În acest context, consideră neîntemeiată soluția instanței de fond întrucât nu corespunde normelor de drept material.

Prezenta cauză cade sub incidența prevederilor art.276^2- art.276^4 CPC, fapt care nu implică obligația instanței de citare a părților.

Studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul consideră necesar de a admite apelul declarat, a casa hotărârea instanței de fond și a emite o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. c) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Conform prevederilor art.117 alin.(1) CPC, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la

constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Conform art.121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe importante pentru soluționarea justă a cazului. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea cauzei.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.276^2 alin. (1) CPC, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

Conform art.276^3 alin.(1)–(3)CPC, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră reieșind din împrejurările cauzei precum că nu sunt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi cată odată cu fondul.

În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești și reclamantului o referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art.172 și 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă și condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

Potrivit art.276^4 alin. (1), (2) CPC, instanța soluționează cauza și adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar.

Conform art.9 alin.(1) și (2) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar:

a) din ***contracte*** și din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi și obligații;

d) în urma creării și dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

În conformitate cu art.10 alin.(1) și (2) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu ***contractul,*** cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Potrivit art.11 alin.(1)-(2) din Codul civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut

anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Conform art.16 alin.(1) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a ***penalității***;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

În conformitate cu art.774 alin.(1) din Codul Civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Potrivit art.775 alin.(1) din Codul civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

În temeiul art.776 din Codul civil, obligațiile se nasc din ***contract***, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art.858 alin.(1)-(2) din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații.

Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.

În temeiul art.1763 alin. (1) din Codul civil, prin ***contractul de credit***, o bancă sau o organizație de creditare nebancară (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei alte persoane (debitor) o sumă de bani ca împrumut, cu condiția rambursării ei, a plății dobânzii și a altor plăți aferente sau își asumă orice alt angajament de a achiziționa o creanță sau de a efectua o plată, de a prelungi termenul de rambursare a datoriei sau de a emite orice garanții.

Conform art.901 alin.(1) din Codul civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa:

a) să ceară executarea silită a obligației;

b) să suspende executarea obligației corelative;

c) să reducă obligația sa corelativă;

d) să recurgă la rezoluțiunea contractului;

e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare;

f) să exercite orice alt mijloc juridic de apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare.

Potrivit art.912 alin.(1) din Codul civil creditorul are dreptul de a obține plata silită a sumelor de bani datorate ajunse la scadență.

În conformitate cu pct. 3.1 din contractul de credit nr.21MB8163 din 04 octombrie 2021 debitorul efectuează plățile contractuale conform graficului de plăți indicat în anexa la contract (f.d.8 verso).

Conform art.15 alin.(7) din Legea nr.202 privind contractele de credit pentru consumatori, ***se interzice aplicarea oricăror plăți*** (inclusiv dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plăți) ***aferente unui contract de acordare a creditului pentru consumator pe un termen mai mic de 2 ani*** și/sau în care ***suma inițială debursată este de până la 50 de mii de lei*** (pentru linia de credit, valoarea de referință se va considera suma maximă stabilită în contractul de credit), a căror valoare totală să depășească valoarea debursată conform contractului respectiv sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar.

[Art.15 al.(7) introdus prin LP23 din 27 februarie 2020, MO87-93/20.03.20 art.112; în vigoare 20 iunie 2020]

Potrivit art.858 alin.(1)-(2) din Codul civil, ***temeiul executării rezidă în existența unei obligații.***

Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.

Potrivit prevederilor art.9 alin.(1) CPC instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din actele cauzei Colegiul constată că la data de 04 octombrie 2021, pârâtul ***** a solicitat *****un credit în valoare totală de 4000 lei (f.d.9, 9 verso).

Drept urmare, la data de ***04 octombrie 2021***, între ***** în calitate de creditor și ***** în calitate de debitor a fost încheiat contractul de credit nr.21MB8163 în temeiul căruia ***** s-a obligat să-i acorde pârâtului ***** ***un credit în limita liniei de credit în valoare totală de 20 000 lei***, cu termen final de rambursare 04 octombrie 2023, iar ***** s-a obligat să restituie creditul cu costurile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și graficul de rambursare a creditului (f.d.9, 9 verso).

Totodată, Colegiul civil atestă că ***** a solicitat de la ***** S.R.L. și a beneficiat de un credit în valoare totală de 7976,19 lei (acordat în 2 tranșe: 3992,68 lei și 3983,51 lei), fapt consemnat de aceasta în contractul de credit și chitanțele de plată nr.6 din 04 octombrie 2021 (f.d.10) și nr.6 din 29 octombrie 2021 (f.d.11), ceea ce denotă că ***** a eliberat lui ***** în total suma de 7976,19 lei.

Concomitent, Colegiul în mod distinct constată că pârâtul intimat ***** nu și-a executat integral obligațiile contractuale, achitând în total suma de 6207,3 lei (f.d.13).

În scopul soluționării amiabile a litigiului, reclamanta a expediat în adresa debitorului o somație (f.d.14) potrivit căreia a solicitat achitarea datoriei restante, comunicând și privind consecințele ce vor surveni în cazul neonorării obligațiunilor sale, somație lăsată fără răspuns și executare, motiv pentru care s-a adresat cu prezenta acțiunea în judecată.

La data de 18 august 2022, ***** s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către ***** privind încasarea creditului restant în sumă de 3804,84, dobânzii contractuale în sumă de 783,03 lei, penalității de întârziere în sumă de 5132,73 lei, cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia respingerii cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția instanței, la data de 19 octombrie 2023 ***** a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond una neîntemeiată.

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, instanța de apel constată că soluția a fost dată de către instanța de fond fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, criteriu ce presupune lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În acest sens, reieșind din conținutul contractului de credit nr.21MB8163 din 04 octombrie 2021, Colegiul constată că ***** s-a obligat să-i acorde pârâtului intimat, *****, ***un credit în limita liniei de credit în valoare totală de 20 000 lei***, cu termen final de rambursare 04 octombrie 2023.

Totodată, Colegiul civil atestă că ***** a solicitat de la ***** S.R.L. și a beneficiat de un credit în valoare totală de 7976,19 lei (acordat în 2 tranșe: 3992,68 lei și 3983,51 lei), fapt consemnat de aceasta în contractul de credit nr. nr.21MB8163 din 04 octombrie 2021 și chitanțele de plată nr.6 din 04 octombrie

2021 (f.d.10) și nr.6 din 29 octombrie 2021 (f.d.11), ceea ce denotă că ***** a eliberat lui ***** în total suma de 7976,19 lei.

Concomitent, reieșind din certificatul privind datoria și achitările pârâtului intimat anexat la materialele cauzei, Colegiul observă că ***** a achitat în temeiul contractului de credit nr.21MB8163 din 04 octombrie 2021** la data de 29 octombrie 2021 suma de 4197,60 lei, la data de 13 decembrie 2021 suma de 1089 lei, la data de 11 ianuarie 2022 suma de 920,70 lei, în total ***suma de 6207,3 lei*** (f.d.13).

Astfel, în condițiile în care ***** a primit** în temeiul contractului de credit nr.21MB8163 din 04 octombrie 2021 ***un credit în sumă totală de 7976,19 lei***, dar a rambursat doar suma de 6207,3 lei, apelanta ***** este îndreptățită să pretindă executarea silită a obligației cu încasarea din contul debitorului, *****, a ***creditului restant în sumă de 1759,89 lei*** (7976,19 lei suma creditului acordat -6207,3 lei suma achitată).

Or, conform dispozițiilor art.901 alin.(1) din Codul civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa:

a) ***să ceară executarea silită a obligației;***

b) să suspende executarea obligației corelative;

c) să reducă obligația sa corelativă;

d) să recurgă la rezoluțiunea contractului;

e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare;

f) să exercite orice alt mijloc juridic de apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare.

Iar, potrivit art.912 alin.(1) din Codul civil, creditorul are dreptul de a obține plata silită a sumelor de bani datorate ajunse la scadență.

Totodată, este util de subliniat că o hotărâre trebuie să respecte exigențele art.6 paragraful 1 CEDO, întrucât, conform jurisprudenței CEDO, noțiunea de proces echitabil presupune, ca o instanță internă să fi examinat în mod real problemele esențiale care i-au fost supuse analizei, cel puțin pentru a le aprecia pertinența, la caz aceste aspecte au fost trecute cu vederea de către instanța de fond, motiv pentru care Colegiul apreciază ca fiind neîntemeiată soluția acesteia de respingere integrală a acțiunii.

Sub un alt aspect, contractele de credit pentru consumatori sunt reglementate prin Legea nr.202 din 12 iulie 2013, adoptată ca urmare a implementării Directivei 2008/48/CE.

Din această perspectivă, Colegiul reține comportamentul abuziv al apelantei, *****, care de rând cu sumele debursate, pretinde în temeiul contractului de credit nominalizat și încasarea dobânzii contractuale în sumă de

783,03 lei, penalității de întârziere în sumă de 5132,73 lei, solicitări pe care Colegiul le califică ca fiind neîntemeiate.

Or, potrivit art.15 alin.(7) din Legea nr.202 privind contractele de credit pentru consumatori, ***se interzice aplicarea oricăror plăți*** (inclusiv dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plăți) ***aferente unui contract de acordare a creditului pentru consumator pe un termen mai mic de 2 ani*** și/sau în care ***suma inițială debursată este de până la 50 de mii de lei*** (pentru linia de credit, valoarea de referință se va considera suma maximă stabilită în contractul de credit), a căror valoare totală să depășească valoarea debursată conform contractului respectiv sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar.

[Art.15 al.(7) introdus prin LP23 din 27.02.20, MO87-93/20.03.20 art.112; în vigoare 20.06.20].

Concomitent, Colegiul reține că ***modificările legislative*** operate la Legea nr.202 din 12 iulie 2013 cu introducerea prevederilor art.15 alin.(7)-(9) sunt în ***vigoare de la data de 20 iunie 2020***, ***iar contractul de credit*** nr.21MB8163 ***a fost încheiat la data de 04 octombrie 2021, ulterior*** operării acestor modificări, fiind în vigoare la momentul constituirii raportului juridic litigios.

Este adevărat și că un contract are putere de lege între părți, însă această lege este legitimă, câtă vreme nu acoperă un abuz, câtă vreme nu încalcă ordinea publică și cerințele bunelor moravuri și câtă vreme este conformă cu echitatea.

Prin urmare, forța obligatorie a contractului este de necontestat, contractul însă nu are putere de lege, decât dacă este el însuși legal, adică nu contravine normelor legale, inclusiv celor de ordine publică și bunelor moravuri.

Din aceste considerente, nu pot fi reținute argumentele apelantei ***** precum că clauzele contractuale ce se referă la costuri sunt bazate pe prevederile Legii nr.202/2013 și sunt conforme limitărilor impuse de această lege, or din cele sus enunțate rezultă contrariul și anume că aceste clauze contractuale contravin prevederilor art.15 alin.(7) din Legea nr.202 privind contractele de credit pentru consumatori, motiv pentru care contrar aserțiunilor apelantei, Colegiul apreciază ca fiind neîntemeiate solicitările apelantei reclamante ce excede suma debursată.

Nu poate fi admis nici argumentul apelantei că intimatului ***** îi aparține exclusiv decizia de a contracta, iar odată semnat/acceptat un contract, acesta îi este opozabil consumatorului, indiferent dacă este legal, nul sau abuziv.

În acest sens, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat, în cauza C-168/05: importanța protecției consumatorului, a determinat în mod particular legislația comunitară să prevadă, în art.6 paragraful 1 al Directivei 93/13/CEE că ***clauzele abuzive, cuprinse într-un contract încheiat între un consumator*** și un profesionist, ***nu sunt obligatorii pentru consumator***. Aceasta este o dispoziție

imperativă care are în vedere poziția de inferioritate a unei părți a contractului și este menită să înlocuiască echilibrul formal, pe care contractul îl stabilește între drepturile și obligațiile părților contractante și are ca efect impunerea unui echilibru real care restabilește egalitatea între părți.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat că posibilitatea instanței de a examina, din oficiu, caracterul abuziv al unei clauze, reprezintă un mijloc adecvat atât pentru a atinge rezultatul prevăzut la art.6 din Directiva 93/13/CEE din 5 aprilie 1993, privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, și anume, faptul ca respectivele clauze abuzive să nu creeze obligații pentru un consumator individual, cât și pentru a contribui la realizarea obiectivului prevăzut la art.7 din această directivă, din moment ce o astfel de examinare poate avea un efect disuasiv care contribuie la încetarea folosirii clauzelor abuzive, în contractele încheiate de un comerciant cu consumatorii (Hotărârea din 21 noiembrie 2002, Cofidis, pct.32).

Respectiv, nulitatea de protecție reprezintă unul din principalele mecanisme de limitare *ex post* a libertății contractuale, având ca efect protejarea drepturilor și intereselor părții "mai slabe" în circuitul economic și anume a consumatorilor.

În acest sens, așa cum s-a arătat anterior, este greu de crezut că interesele legitime ale consumatorului ***** au fost luate în considerare, în condițiile în care acesta se află într-o poziție de inferioritate față de profesionist, atât în ceea ce privește puterea de negociere, cât și nivelul de informare, în condițiile unui contract de adeziune.

De altfel, potrivit art.11 alin.(1) din Codul civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

În temeiul art.775 alin.(1) din Codul civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

În consecință, Colegiul apreciază ca fiind ca fiind neîntemeiate solicitările apelantei reclamante ce excede suma debursată.

Potrivit prevederilor art.94 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Subsecvent, având parțial câștig de cauză, Colegiul constată că reclamanta este îndreptățită să pretindă de la debitor și încasarea cheltuielile de judecată proporțional pretențiilor admise din acțiune, cu încasarea de la ***** a taxei de stat suportate în instanța de fond în sumă de 270 lei și în instanța de apel în sumă de 202,50 lei.

Din cele ce preced, dat fiind că hotărârea primei instanțe este una neîntemeiată, Colegiul ajunge la concluzia de a admite apelul declarat, a casa hotărârea primei instanțe și a emite o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii.

În conformitate cu art.385 lit. c) art.276 [4] CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de ***** S.R.L.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 17 octombrie 2023 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată cu ***valoare redusă*** depusă de ***** către ***** privind încasarea creditului restant, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre prin care:

Cererea de chemare în judecată cu ***valoare redusă*** depusă de ***** către ***** privind încasarea creditului restant, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor de judecată se admite parțial.

Se încasează de la ***** în beneficiul ***** a creditului restant în sumă de 1759,89 (o mie șapte sute cincizeci și nouă) lei, 89 bani, a taxei de stat suportate în instanța de fond în sumă de 270 (două sute șaptezeci) lei și în instanța de apel în sumă de 202, 50 (două sute doi) lei, 50 bani, în rest pretențiile se resping.

Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.

Președintele completului
Țurcan Ion

Judecătorii Malîi Ala

Dulghieru Dorin

Prima instanță: Judecătoriei Chișinău, sediul Centru *(*Judecător Russu Natalia)
Dosarul: nr.2a-4345/23 (2-22122700-02-2a-22112023)

D I S P O Z I T I V U L
D E CI Z I E I

01 februarie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Țurcan Ion
Judecătorii Malîi Ala și Dulghieru Dorin

examinând în procedură scrisă cererea de apel declarată de ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 17 octombrie 2023 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată cu ***valoare redusă*** depusă de ***** către ***** privind încasarea creditului restant, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art.385 lit. c) art.276 [4] CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de ***** S.R.L.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 17 octombrie 2023 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată cu ***valoare redusă*** depusă de ***** către ***** privind încasarea creditului restant, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre prin care:

Cererea de chemare în judecată cu ***valoare redusă*** depusă de ***** către ***** privind încasarea creditului restant, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor de judecată se admite parțial.

Se încasează de la ***** în beneficiul ***** a creditului restant în sumă de 1759,89 (o mie șapte sute cincizeci și nouă) lei, 89 bani, a taxei de stat suportate în instanța de fond în sumă de 270 (două sute șaptezeci) lei și în instanța de apel în sumă de 202, 50 (două sute doi) lei, 50 bani, în rest pretențiile se resping.

Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.

Președintele completului
Țurcan Ion

Judecătorii Malîi
Ala

Dulghieru Dorin